

Sopar de gala del GRC

Dilluns, 10 de setembre del 2012 va tenir lloc a l'Hotel Muntanya de Prullans el Sopar de Gala anual del Grup de Recerca de Cerdanya, que va reunir entorn de la taula a un nombrós grup de socis de l'entitat.

Jornades Europees del Patrimoni a Cerdanya

Dissabte, 29 de setembre, a la Sala de Convencions del Museu Cerdà de Puigcerdà, el Grup de Recerca de Cerdanya va organitzar tres conferències sobre tema patrimonial cerdà, coincidint amb la Setmana Europea del Patrimoni.

La primera conferència: "El bosc de Cerdanya. Patrimoni de moltes generacions de cerdans", va anar a càrrec del gestor forestal Paco Cano, que va explicar com han anat evolucionant els boscos cerdans al llarg del temps, quina és la seva importància patrimonial i quin és el futur previsible que els espera.

La segona conferència, "Els conjunts pictòrics de Santa Maria de Mosoll", va anar a càrrec de les historiadores de l'art Eva Bras i Sílvia Torres, que van explicar quins elements formen les restes pictòriques conservades de l'església de Santa Maria de Mosoll, així com del frontal de l'altar.

Finalment, la tercera conferència, "Resseguint la nostra història més antiga. Panorama del patrimoni arqueològic a Cerdanya", a càrrec de l'historiador Xavier Oller, va tractar sobre les principals mostres de patrimoni arqueològic d'època prehistòrica i antiga a la comarca, així com de diferents projectes de futur relacionats amb aquestes.

Les conferències van ser seguides per una quarantena de persones.

Diumenge, 30 de setembre, es va fer una sortida patrimonial per la comarca. Es va visitar el pont gòtic i l'ermita de Sant Martí d'Aravó, l'ermita del Remei (Bolvir), les restes arqueològiques del Castellot, a la Corona de Bolvir i el jaciment arqueològic de Montlleó, al municipi de Prats i Sansor.

Van fer de guies l'Enric Quílez i l'Oriol Mercadal. Les sortides van ser seguides per una vintena de persones.

Paco Cano

Eva Bras i Sílvia Torres

Xavier Oller

Sortida al Castellot de Bolvir

III Certament Internacional de Curtmetratges de Cerdanya

El darrer cap de setmana d'octubre va tenir lloc a la Sala de Convencions del Museu Cerdà el III Certamen Internacional de Curtmetratges de Cerdanya.

Enguany hem rebut obres a concurs d'Espanya, Argentina o França d'entre altres països, amb un total de més de 142 curtmetratges.

El Certamen es va estructurar amb una secció especial la nit del dia 26 d'octubre (divendres), la secció especial (la tarda i el vespre del 27 d'octubre) i una sessió golfa per la nit del 27 d'octubre. Les projeccions es van complementar amb una sessió matinal infantil el mateix dia 27 d'octubre (dissabte).

Els finalistes de l'edició d'enguany, i dels quals sortiran els diferents premis, són:

- Algo queda, d'Anna Lorenz
- El rastrillo se quiere comprometer, de Santi Veiga
- Ngutu, de Daniel Valledor i Felipe del Olmo
- Cargols!, de Geoffrey Cowper
- El hijo 10, d'Óscar Lorca i Chema Argente

I els finalistes a:

Millor actor

- Pep Cruz, Le llamaremos Bobby (Paco Cavero)
- Chani Martín, El rastrillo se quiere comprometer (Santi Veiga)
- Jake Short, It is dark in here (Luis Labrador)

Millor actriu

- Rosario Pardo, Perrito chino (Fran Gil-Ortega)
- Mª Alfonsa Rosso, Algo queda (Ana Lorenz)
- Marta Belenguer, Algo queda (Ana Lorenz)

El públic assistent a cada sessió va votar *in situ* els diferents premis (tret del premi del Jurat) entre tots els curtmetratges que pertanyien a la Secció Oficial mitjançant una graella preparada a tal efecte.

Diumenge, durant tot el dia va tenir lloc l'activitat: "OBJECTIU curtmetratge!" que consistia en una sessió teòrica i posteriorment en filmar un curtmetratge de la mà del reconegut director i productor César Carrasco Candilejo (que ha treballat a Polseres Vermelles, Gran Nord, Donación Anónima, BZN). L'activitat anava destinada a tothom que volgués formar part del projecte de filmació d'un curtmetratge, ja fos com a actors o com a tècnics. El curtmetratge filmat es projectarà al lliurament de premis del III Certamen Internacional de Curtmetratges de Cerdanya que tindrà lloc la nit del 28 de desembre d'enguany.

Exposició: Els escarabats de Cerdanya

Durant el mes d'octubre i part del mes de novembre, a la Sala d'Exposicions Temporals del Museu Cerdà ha restat oberta l'exposició fotogràfica: "Els escarabats de Cerdanya", basada en el treball d'investigació del jove cerdà Quim Sala Raduà.

Les fotografies van acompanyades per plafons explicatius sobre les diferents famílies de coleòpters i sobre la seva morfologia. L'exposició ha rebut un bon nombre de visitants el temps que ha restat oberta.

Jordi Forcada, director del CICC

Fotograma d'un dels curtmetratges finalistes

César Carrasco a la sessió teòrica

Durant un moment del rodatge del curtmetratge

La Nit d'Ànimes

El Grup de Recerca de Cerdanya (GRC) té com a una de les seves finalitats, la recuperació de tradicions etnològiques pròpies dels Països Catalans, especialment del Pirineu i de la Cerdanya, que és la seva principal àrea d'actuació.

Enguany, el GRC ha decidit continuar amb la recuperació d'una tradició catalana antigament molt celebrada, com és la **Nit d'Ànimes**. Si bé estrictament la **Nit d'Ànimes** correspondria a la nit de l'1 de novembre, el pas dels temps ha desplaçat la major part de les celebracions d'aquest caràcter a la nit anterior, en la forma americanitzada d'aquesta festa, anomenada *Halloween*.

En contra d'allò que pensa molta gent, el *Halloween* (*Hallow Even*: Nit d'Ànimes) no és una tradició originàriament americana, sinó que va ser exportada pels irlandesos emigrants als Estats Units i correspon a la festa cèltica del *Samhain*, que se celebra la nit del 31 d'octubre.

Segons la tradició cèltica, en aquesta nit, les portes del món inferior (el dels esperits) romanen obertes i aquests poden sortir al nostre món o bé els humans poden baixar a l'inframón. La festa és molt reconeguda i encara se celebra.

Per posar un exemple curiós, la famosa carbassa del *Halloween* també es commemorava a moltes poblacions d'Astúries fins a començaments del segle XX, sense que hi hagués cap influència americana, possiblement reductes de l'antiga celebració precristiana.

La festa del *Samhain* va ser cristianitzada fa segles a les nostres contrades i convertida en la **Nit d'Ànimes**, tot i que en essència són la mateixa cosa. Des del Grup de Recerca volem anar recuperant cada any diferents elements festius i etnològics relacionats amb la **Nit d'Ànimes**.

Els **espantanens** són uns personatges típics del folklore europeu que es fan servir per espantar la mainada, tot dient-los que si no es porten bé, vindrà tal o qual espantanens (com l'home del sac o el Papus) i se'ls endurà.

El GRC vol escenificar aquests personatges, de manera simpàtica, alguns dels quals són originaris de Cerdanya, com el **Rosegacebes** (del Vilar d'Urtx), la **Nit** (Meranges) o en **Papassa** (Urús i Bellver).

En **Rosegacebes** és una ànima errant que es dedicava a robar les cebes d'un veí. Un dia, el veí, empipat que li robessin a l'hort el va maleir per tota l'eternitat i va restar obligat a vagar per sempre com una ànima en pena.

En **Papassa** és un gegant horrible, basat en el Papus. Va encaputxat, amb un cucurutxu per barret i una capa negra. Només se li veuen els ulls.

La **Nit** va tota de negre i habita els cims de Meranges. Va desgrenyada i arrugada i es diverteix turmentant les criatures. A la capa, porta unes incrustacions brillants en forma d'estrelles.

En **Camunyes** és una bestiotia de boca gran i llargs ullals que engolia els nens. Es diu que viu als terrats i a les golfes, de les quals baixa

per emportar-se els nens.

En **Banya Verda** és un dimoniàs que duu una enorme banya verda al centre del front. Va armat amb una forca, on punxa tots els nens dolents que troba al seu pas, carregant-los en una cistella i els porta a l'infern.

El **Jan del Gel** és un espantanens típic de la Vall de Ribes. Per evitar que els nens surtin fora de casa quan fa molt de fred, se'ls amenaça amb la presència del Jan del Gel. El seu cos és de gel i deixa gelat i exànim amb una sola mirada. Llavors es carrega el malaurat a l'esquena i se l'enduu al seu antre i se'l menja amb sopa.

La **Mort** és l'espantanens i espantagrans definitiu. A Catalunya, tot i que no se la cita mai pel seu nom (no sigui que vingui de debò), s'espantava amb ella els nens, fent ús d'algun dels seus sobrenoms: la **Blanca**, la **Calva**, la **Desdentegada**, la **Seca**... Es feia creure als nens que vindria i se'ls enduria, emportant-se'ls dins d'un sac a l'esquena. Les seves mans estan tan fredes que els deixaria gelats i porta una dalla amb la inscripció "*Nemini parco*" (a ningú no perdono).

Els espantanens van recórrer els carrers de Puigcerdà a partir de les 19h, acompanyats dels tambors de la Colla de Diables de Puigcerdà i d'una comitiva que va anar repartint dolços entre els nens que anaven trobant.

En Camunyes

En Rosegacebes